

**Комунальний заклад «Одеський художній коледж
ім. М.Б.Грекова»**

**ІНСТРУКЦІЯ № 42-ОП
З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ СЛЮСАРЯ - САНТЕХНІКА
КЗ «ОХК ім.М.Б.Грекова»**

м.Одеса
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора
«ОХК ім.М.Б.Грекова»
2020 р. № 19

ІНСТРУКЦІЯ № 42-ОП З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ СЛЮСАРЯ - САНТЕХНІКА КЗ «ОХК ім.М.Б.Грекова»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи КЗ «ОХК ім.М.Б.Грекова (далі - навчального закладу).
- 1.2. Інструкція розроблена на основі ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві", ДНАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці".
- 1.3. Професія слюсаря-сантехніка відноситься до робіт з підвищеною небезпекою. При заключенні трудового договору робітники повинні бути ознайомлені письмово з умовами праці на робочому місці.
- 1.4. Для допуску до роботи з електроінструментом слюсарю-сантехніку необхідно присвоїти 2 групу по електробезпеці
- 1.5. До роботи слюсарем-сантехніком допускаються особи не молодші 18 років і які пройшли:
  - медичний огляд;
  - вступний інструктаж;
  - інструктаж на робочому місці;
  - попереднє спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці.
- 1.6. Новоприйняті слюсарі-сантехніки після проходження інструктажу на робочому місці до почату самостійної роботи проходять стажування протягом 2-15 днів відповідно до наказу керівника
- 1.7. Виконання робіт, не пов'язаних з професією слюсаря-сантехніка допускається тільки після проведення цільового інструктажу.
- 1.8. Повторний інструктаж з слюсарем-сантехніком один раз на 3 місяці.
- 1.9. Позачерговий інструктаж проводиться при введенні нових нормативних актів про охорону праці, при зміні умов праці, при перерві в роботі більше 30 днів, порушенні робітниками вимог нормативних документів.
- 1.10. Перевірку знань з питань охорони праці у слюсарів-сантехніків проводиться комісією один раз на 12 місяців.
- 1.11. Для допуску до роботи з електроінструментом слюсарю-сантехніку необхідно присвоїти 2 групу по електробезпеці
- 1.12. Слюсар-сантехнік зобов'язаний знати:
  - види та призначення санітарно-технічних матеріалів та устаткування;
  - сортамент труб, фітінгів, фасонних частин, арматури і засобів кріплення;
  - призначення слюсарних інструментів;
  - правила стропування і переміщення вантажів;
  - способи вимірювання діаметрів труб, фітінгів;
  - способи сполучення вузлів і деталей;
  - види основних деталей санітарно-технічних систем і з'єднань;
  - розмічальні позначення на трубах;
  - способи згинання, різання труб і сверління отворів;
  - будову трубозагинних, свердильних і відрізних верстатів і механізмів;
  - способи виготовлення ущільнювальних деталей (прокладок, сальників).

- 1.13. Слюсар-сантехнік зобов'язаний:
- виконувати правила внутрішнього розпорядку;
  - виконувати тільки ту роботу, по якій проведений інструктаж;
  - користуватися виданим спецодягом та засобами індивідуального захисту;
  - експлуатувати та обслуговувати обладнання згідно до вимог заводів-виготовлювачів;
  - дотримуватись правил безпеки при виконанні санітарно-технічних робіт;
  - вміти усувати основні неполадки в обладнанні;
  - знати та вміти надавати долікарняну допомогу потерпілим.
- 1.14. Організація робочого місця слюсаря-сантехніка повинна бути безпечною на всіх етапах виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних небезпечних та шкідливих виробничих факторів:
- порушення правил складування санітарно-технічних виробів;
  - дія електроструму;
  - дія шкідливих газів на органи дихання;
  - наявність перепадів по висоті та відсутність огороження небезпечних зон;
  - недостатня освітленість робочих місць;
  - підвищений або понижений рівень температури;
  - дія гарячих частин металу.
- 1.15. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів слюсар-сантехнік повинен бути забезпечений наступними засобами індивідуального захисту:
- костюм бавовняний – термін носіння 12 місяців;
  - рукавиці комбіновані – термін носіння 2 місяці;
  - черевики шкіряні - термін носіння 12 місяців;

На зовнішніх роботах зимою:

- куртка бавовняна на утепленій прокладці – термін носіння 36 місяців;
- штани бавовняні на утепленій прокладці – термін носіння 36 місяців;
- валянки – термін носіння 48 місяців.

В залежності від характеру роботи слюсар-сантехнік повинен застосовувати і інші засоби індивідуального захисту (каска, респіратор, захисні окуляри).

- 1.16. При одержанні спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту слюсар-сантехнік повинен бути проінструктований виконавцем робіт про порядок застосування цих заходів і ознайомлений з вимогами догляду за ними.
- 1.17. В залежності від необхідності, робоче місце слюсаря-сантехніка може бути в підвалі, на технічному поверсі, в окремих приміщеннях будівель та споруд.
- 1.18. Ручні інструменти (молотки, зубила, кувалди, пробійники) не повинні мати:
- на робочих поверхнях пошкоджень (вибоїн, відколів);
  - на бокових гранях у місцях затискання їх руками задирок та гострих ребер;
  - на дерев'яних поверхнях ручок сучків, задирок, тріщин; поверхня повинна бути гладкою;
  - наклепів та перегартованих поверхонь.
- 1.19. Молотки та кувалди повинні бути надійно насажені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими зайорженими линами. Довжина ручок молотків повинна бути 300-400 мм.
- 1.20. Напилки, рашпилі, стамески, долота та інший ручний інструмент з загостреними неробочими кінцями повинні бути щільно закріплені в гладко точеній і рівно зачищеній рукоятці, довжина якої повинна бути не менше 150 мм. Працювати напилками, рашпилями та іншим інструментом без рукояток забороняється.
- 1.21. Гайкові ключі, які застосовуються при зборці і розборці болтових з'єднань, повинні відповідати розмірам гайок та головок болтів. Губки ключів повинні бути паралельними і не повинні бути закатаними. Забороняється подовжувати ключі трубами та іншими предметами; підкладати металеві пластини між губками ключа та гранями гайок.
- 1.22. Розвідні ключі не повинні бути ослабленими у рухомих частинах.

- 1.23. Струбцини складальні, для скріплення деталей під зварку повинні бути рівні, без вибоїн і тріщин.
- 1.24. Пили (ножівки, лучкові та ін.) повинні бути правильно розведені і добре закріплені.
- 1.25. Кінці ручних інструментів, якими перевіряють співвісність отворів при монтажі (ломики, бородки та ін.) не повинні бути збитими.
- 1.26. Лещата на верстатах встановлюють на відстані не менше 1 м один від другого. Робітники повинні бути захищені від відлітаючих частинок, мілкими сітками висотою не менше 1 м з діаметром чарунка не більше 3 мм.
- 1.27. Приміщення в яких монтуються внутрішні санітарно-технічні системи повинні бути очищені від сміття. Щоб уникнути протягів приміщення необхідно закласти та утеплити.
- 1.28. Складування основних матеріалів і виробів, які застосовуються при санітарно-технічних роботах:
  - труби чавунні та фасонні частини до них – на відкритій площадці, розсортованих по розмірам і видам. Труби укладають на дерев'яних прокладках рядами в штабеля висотою не більше 1 м;
  - труби нержавіючі – під навісом в тарі, в штабелях висотою не більше 1,5 м;
  - водогазопровідні труби діаметром від 50 до 300 мм – під навісом в стелажах висотою не більше 3 м;
  - труби опілювальні чавунні ребристі з круглими ребрами – в штабелях;
  - санітарно-технічні блоки – в штабелях висотою не більше 2,5 м на підкладках і прокладках;
  - нагрівальні прилади (радіатори, конвектори та інше) – під навісом окремими секціями або в зібраному виді – в штабелях висотою не більше 1 м.;
  - арматуру бронзову, сталеву – в закритих приміщеннях на стелажах висотою не більше 2 м;
  - ванни чавунні – під навісом, укладеними в штабеля в два ряди по висоті, з дерев'яними прокладками між рядами;
  - ванни сталеві – в заводській упаковці в один ряд;
  - раковини, мийки – в закритих приміщеннях чи під навісом на полицях стелажів чи в стопках не вище 2,5 м;
  - змивні бачки – в закритих неопілюваних складах чи під навісом чи в стопках не вище 2,5 м;
  - унітази, пісуари, умивальники – в сухих приміщеннях, допускається також зберігання їх в стелажах під навісом по 4 стопки по висоті, але не вище 2,5 м;
  - змішувачі та водозабірну арматуру – в закритих приміщеннях в упаковці, не вище 2,5 м;
  - трубозаготовки, які доставляються в контейнерах – в суворо відведених місцях, не більше одного контейнера по висоті з відведених місцях, не більше одного контейнера по висоті з відстанню між ними не менше 0,7 м.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ.

- 2.1. Одягти спецодяг, спецвзуття; застібнути рукава, волосся підібрати під головний убір.
- 2.2. Привести в порядок робоче місце.
- 2.3. Перевірити наявність та справність робочого інструменту, пристосувань.
- 2.4. Прибрати сторонні предмети, звільнити проходи.
- 2.5. Одержати завдання від керівника робіт.
- 2.6. Перед ремонтом діючого трубопровода відключити ремонтуємо ділянку – закрити засувки з обох сторін ремонтуємо ділянки; вивісити на засувках таблички з написами „Не включати, працюють люди”; впевнитись в відсутності тиску в трубопроводах.
- 2.7. Впевнитись, що робоча зона достатньо освітлена.

- 2.8. При роботі на висоті впевнитись, що заходи підмоцнування відповідають правилам охорони праці.
- 2.9. При недоцільності чи неможливості улаштування засобів підмоцнування, сантехнік повинен забезпечуватись запобіжним поясом. Місце кріплення карабіна вказує керівник робіт.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

- 3.1. Працювати дозволяється тільки справним інструментом.
- 3.2. При пробивці борозд, отворів та прорізів в кам'яних і бетонних конструкціях необхідно користуватись захисними окулярами.
- 3.3. При перевірці збігу болтових отворів при з'єднанні фланців слід користуватись спеціальними ломиками чи оправками. Перевірка збігу пальцями забороняється.
- 3.4. При роботі з приставної драбини в місцях руху транспорту і проходу людей необхідно ці місця огороджувати; нижні кінці драбини повинні мати наконечники: гумові для кам'яної підлоги і металеві – для дерев'яної підлоги.
- 3.5. При розносці санітарно-технічного обладнання (радіаторних блоків, стояків, ванн, вмивальників, раковин, унітазів, змивних бачків та інше) на робочі місця його слід розставляти акуратно, не захаращуючи проходи. Не допускається залишати обладнання на балконах, лоджіях.
- 3.6. Навішувати радіатори необхідно вдвох чи втрьох в залежності від його ваги.
- 3.7. При закріпленні раковин, умивальників, радіаторів їх слід надійно утримувати до повного закріплення.
- 3.8. Встановлюючи ванну, необхідно слідкувати, щоб вона не затиснула руки.
- 3.9. Збирати стояки опалення водопроводу та каналізації слід знизу вгору в рукавицях і захисних окулярах.
- 3.10. Мілкі деталі і інструмент слід подавати на висоту в ящику чи в іншій тарі, зачеплену за віршовку.
- 3.11. Всі без винятку постійні і тимчасові трубопроводи, обладнання та апаратуру підключати до діючої мережі дозволяється тільки з дозволу керівництва.
- 3.12. При прокладці трубопроводів (водопровід, каналізація) в траншеях, необхідно, щоб їх стіни були закріплені.
- 3.13. Кришки люків, оглядових колодязів дозволяється піднімати та опускати тільки при допомозі спеціальних гаків; піднімати та опускати їх руками забороняється.
- 3.14. При роботі в колодязях, закритих каналах, тунелях необхідно виконувати наступні правила:
  - опускатися в колодязь, канал та інше тільки з дозволу керівника робіт, впевнившись в відсутності газів;
  - перед спуском в колодязь необхідно одягти рятувальний пояс; до кінця пояса прикріпити мотузку, другий кінець якої передається другому робітнику, який знаходиться зовні, для страхування. Довжина вільного кінця повинна бути не менше 2 м. Мотузка повинна бути випробувана статичним навантаженням 200 кг продовж 15 хвилин;
  - при роботі в тунелях обов'язково необхідно ставити огороження біля відкритих люків, а після роботи закривати всі люки.
- 3.15. Забороняється:
  - виконувати на висоті різання, гнуття та інші роботи по обробленню труб;
  - піднімати вручну вантажі по приставним драбинам; залишати в неробочий час монтажні матеріали на засобах підмоцнування;
  - опирати до стін, обладнання і тимчасовим опором труби, деталі, трубну заготовку (вони повинні бути укладеними горизонтально).
- 3.16. При переносці труб необхідно слідкувати за тим, щоб не зачепити електричний провід та інші предмети.

- 3.17. Гідравлічне та пневматичне випробування трубопроводів необхідно виконувати під наглядом керівника робіт.
- 3.18. Сантехнік повинен бути проінструктованим по правилам безпечного виконання гідравлічних і пневматичних випробувань.
- 3.19. При гідравлічному випробуванні трубопроводів забороняється ремонтувати на них арматуру та виконувати будь які роботи (крім обтягування фланшів), ударяти по трубопроводам та арматурі. Знаходитись поблизу заглушок випробуваного трубопроводу забороняється. Усувати дефекти слід тільки після зняття тиску.
- 3.20. При виконанні газо- та електрозварювальних робіт, слюсар-сантехнік повинен бути проінструктований по відповідних інструкціях.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

- 4.1. Привести в порядок робоче місце.
- 4.2. Прибрати будівельне сміття; матеріали, заготовки, робочий інструмент, пристосування прибрати в відведене для них місце.
- 4.3. Закрити кришки люків, виставити огороження розкопаних траншей, котлованів; включити охоронне освітлення.
- 4.4. Зняти спецодяг, спецвзуття покласти його у відведене для нього місце. Помити з милом руки та обличчя. При можливості прийняти душ.
- 4.5. Повідомити керівника робіт про всі несправності, що мали місце під час роботи.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

- 5.1. Аварійні ситуації можуть бути виробничого характеру, а також виникати під дією несприятливих атмосферних умов (дощу, вітру, урагану та ін.), а також бути виробничого характеру в результаті:
  - порушення стійкості будівельних конструкцій
  - падіння будівельних матеріалів
  - виходу з ладу енергетичних комунікацій та механізмів
- 5.2. В процесі виконання санітарно-технічних робіт аварії та нещасні випадки можуть виникнути при:
  - роботі з несправними інструментами та обладнанням;
  - застосуванні несправних засобів підмошування або випадкових предметів замість засобів підмошування;
  - незастосування засобів індивідуального захисту;
  - порушення правил складування санітарно-технічних виробів;
  - незабезпечені робочого місця достатньою вентиляцією, виключаючою концентрацію в повітрі шкідливих газів;
  - недостатній освітленості робочого місця;
  - відсутності огороження небезпечних зон.
- 5.3. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, прийняти заходи до евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. При необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.
- 5.4. При ураженні електричним струмом насамперед звільнити потерпілого від дії струму. Вимкнути рубильник або викрутити запобіжники. Якщо це неможливо, відтягнути провід сухою палицею або відтягнути потерпілого, використовуючи при цьому діелектричні рукавиці або підручні ізолюючі засоби: суху мотузку, палку, дошку і т.п.
- 5.5. Якщо стався нещасний випадок потерпілого необхідно доставити у медпункт. У разі погіршення самопочуття працівника, потрібно викликати швидку медичну допомогу по телефону „03”. До прибуття лікарів потерпілому надається допомога (згідно інструкцій № 3 по наданню медичної допомоги).

- 5.6. При виникненні пожежі необхідно:
- терміново сповістити про загорання пожежну частину по телефону „01”;
  - гасіння електрообладнання проводити за допомогою вуглекислотних та порошкових вогнегасників тільки після відключення його від електромережі;
  - організувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місцезнаходження гідрантів, колодязів та інших засобів пожежегасіння.
- 5.7. Якщо обстановка після аварії або нещасного випадку не загрожує життю і здоров'ю навколишніх працівників і не погрожує розширенням аварії, то обстановку слід зберегти такою, що була на момент події.
- 5.8. Про аварійні ситуації та нещасні випадки необхідно терміново повідомляти виконроба.

Узгоджено:

Служба охорони праці

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 2020 р.